

Pyhtään Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Valtuustokausi 2017 - 2020¹

PYHTÄÄ

PYTTIS

*Toiminta pohjautuu Pyhtään kunnan arvoihin:
Läheisyys, Luovuus, Rohkeus, Yrittäjäyys*

1) Yhteenveto	1
Taustaa	1
Toiminnan tavoitteet	2
Toimintamalli	2
Toiminnan painopisteet	2
2) Tilannekuva	3
Kasvuolot	3
Hyvinvoinnin tila	4
Palvelujen tarve	5
Palvelut ja niiden kehittäminen	5
3) Lasten ja nuorten kuuleminen	6
Nuorisovaltuuston ja hyvinvointilautakunnan yhteistoiminta	6
Kuntalaisten keskustelutilaisuus	6
4) Yhteistoiminta	7
Lapset ja perheet	7
Organisaatioiden ja työntekijöiden yhteistoiminta	7
Maakunnallinen yhteistyö	7
Vastuut ja varahenkilökäytäntö	10

1) Yhteenveto

Taustaa

Lastensuojelulaki velvoittaa kuntia suunnitelmalliseen lasten ja nuorten hyvinvointityöhön.

Toiminnalle tulee asettaa valtuustokausiksi tavoitteet, joita on säännöllisesti arvioitava.

¹ Dokumenttia päivitetty viimeksi 19.3.2018

Pyhtäällä tehtiin keväällä 2017 päätös uudistaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin toimintamalli. Hyvinvointilautakunnan keskusteluissa oli tunnistettu tarve tiivistää yhteistyötä, jotta palveluja voidaan edelleen kehittää ja tuleviin muutoksiin varautua. Toisaalta on huomattu, että paljon hyvää työtä jää arjessa piiloon, joka tulee saada esiin.

Uusi suunnitelma ja toimintamalli perustuu kuntalaisten saumattomaan yhteistyöhön lapsen ja nuoren parhaaksi. Toimintamalli on muotoutunut syksyn 2017 ja kevään 2018 välillä viranhaltijoiden, palveluntuottajien, vapaaehtoisjärjestöjen ja Nuorisovaltuuston yhteistyössä. Ajatuksena on että toiminta ja myös koko toimintamalli kehittyy jatkuvasti kaikkien Pyhtääläisten yhteistyössä arjen kokemusten kautta.

Toimintaa ja toimintamallia arvioidaan säännöllisesti arjen työssä ja kokonaisuutta vähintään kerran vuodessa Hyvinvointilautakunnassa.

Toiminnan tavoitteet

Lapsi kasvaa aikuiseksi koko yhteisön tukemana. Hyvinvointityön tavoitteena on tukea lapsen kasvua.

Pyhtään hyvinvointityö keskittyy lapsen ja nuoren yksilölliseen kohtaamiseen ja matalan kynnyksen toimintaan.

Toimintamalli

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin toiminta perustuu seuraaviin periaatteisiin ja käytäntöihin. Arviointia tehdään jatkuvasti arjen työssä ja Hyvinvointilautakunnassa tehdään kokonaisvaltainen arviointi vähintään kerran vuodessa.

PERIAATTEET

- Positiivinen keskustelukulttuuri
- Saumaton yhteistoiminta
- Kunnan perustehtävä hyvinvoinnin varmistaminen - kaikkea tukea ei tarvitse järjestää itse
- Toiminnalla pyritään jatkuvasti parantamaan vaikuttavuutta lasten ja nuorten hyvinvointiin

KÄYTÄNNÖT

- Ajantasainen ja yhteinen tilannekuva
- Lasten ja nuorten kuuleminen ja kuulemisen vaikutus arjen toimintaan
- Systemaattiset yhteisen toiminnan käytännöt
- Yhteinen toiminnan tavoite ja kuluvan vuoden painopiste
- Selkeä vastuunjako ja varahenkilökäytäntö

Toiminnan painopisteet

Alla ovat listattuna ne osa-alueet, jotka lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä on tunnistanut erityisen tärkeiksi painopistealueiksi juuri nyt. Työryhmä esittää että näissä osa-alueissa eteneminen varmistetaan vuonna 2018.

- Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman hyödyntäminen (LAPE)
 - Perhekeskustoiminnan kehittäminen
 - Valtakunnallinen monialainen palvelutarpeen arviointi - mallintaminen
 - Oppilashuollon kehittäminen

- Neuropsykiatrinen valmennusmalli (Nepsy)
- Ohjaamo-toimintamallin kehittäminen
 - Nuorten alle 30-vuotiaiden matalan kynnyksen palvelupiste

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittymistä arvioidaan kouluterveyskyselyyn ja TEA-viisarin avulla.

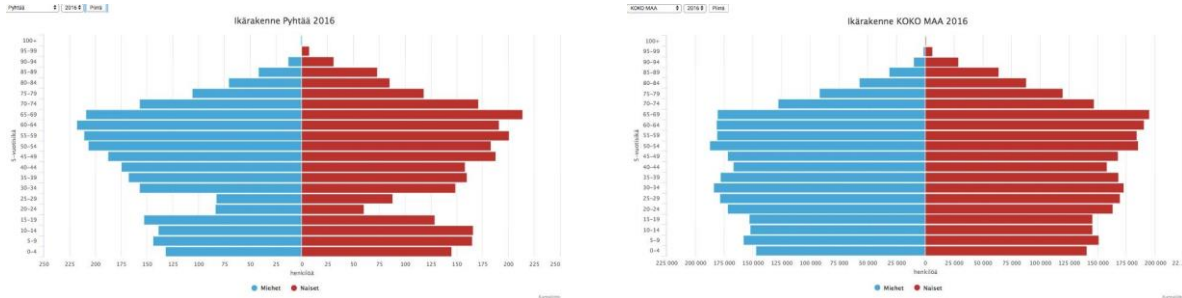
2) Tilannekuva

Kasvuolot

- Väestörakenne
 - Pyhtäällä oli vuoden 2016 vuoden lopussa 5 340 asukasta. Heistä alle 15-vuotiaita oli 892, mikä on 16,7% koko väestöstä.
 - Vuonna 2016 Pyhtäällä asui perheitä 1572. Näistä lapsiperheiden osuus oli 35,7%, mikä on hieman alle maan keskitason (38,6%).
 - Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä oli 16,6%. Tämä on vähemmän kuin maan valtakunnallinen keskiarvo (21,6%).
 - Vuoden 2016 lopussa ruotsinkielisen väestön osuus pyhtääläisistä oli 7,8% ja ruotsinkielisten lasten ja nuorten osuus 5,9%.
 - Väestöennusteen mukaisesti esi- ja peruskouluikäisten lukumäärä on hieman kasvussa vuoteen 2018 asti, minkä jälkeen lukumäärä on hieman laskussa.
- Työllisyys
 - Pyhtään työllisen työvoiman määrä oli 2 060 henkeä vuonna 2016. Työttömien osuus työvoimasta oli 15,4%.
 - Nuorisotyöttömien suhteellinen osuus kaikista 18–24-vuotiaista työvoimaan kuuluvista nuorista vuonna 2016 oli 26,4%, mikä on valtakunnallista keskiarvoa suurempi (17,0%).
 - Koulutustaso
 - Vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä pyhtääläisistä oli 68% vuonna 2016. Pyhtään koulutus rakenne 15 vuotta täyttäneestä väestöstä oli seuraava:
 - ei perusasteen jälkeistä tutkintoa 38,5%
 - keskiasteen koulutuksen saaneet 42,3%
 - korkea-asteen koulutuksen saaneet 25,7%
 - tutkijakouluasteen tutkinto 0,05%
 - Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17–24 -vuotiaita nuoria oli vuonna 2016 pyhtääläisistä 13,7% vastaavan ikäisestä väestöstä. Pyhtäällä määrä on noussut yli koko maan koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrän keskiarvon (9,7%).
 - Pyhtään kunnan peruskouluissa oli 2016 vuonna 606 oppilasta. Ruotsinkielisten oppilaiden opetus 7.-9. luokalla järjestetään Kotka Svenska Samskolassa, heitä oli 13. Muut peruskoulua muualla käyvät ovat pääsääntöisesti vaikeasti kehitysvammaisia tai vaativaa erityisopetusta tarvitsevia.
- Asuminen
 - Asuminen on keskittynyt kyläkeskuksiin. Suurin taajama on Siltakylä–Huutjärven alue. Pääosin asunnot ovat rivi- ja pientaloja. Kerrostaloja koko kunnan alueella on vain muutama. Luonnon läheisyys on

yksi kunnan vahvuuksista. Lähiliikuntapaikkoja ja leikkipuistoja on jonkin verran.

- Pyhtäällä asui 2 347 asuntokuntaa vuonna 2016 ja perheitä oli 1 572. Asuntokunnat jakautuivat seuraavasti:
 - vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus 10,6% (vuonna 2016)
 - rivi- ja pientaloissa asuvien osuus 93,8% (vuonna 2016)
- Vuonna 2015 asuntokunnista lapsiasuntokuntia oli Pyhtäällä 24,1%, joista ahtaasti asuvia 24,6%, mikä on alle maan keskitason (29,8%).

Väestön ikärakenne Pyhtää ja Koko maa (lähde: [Kuntaliitto](#))

Hyvinvoinnin tila

Seuraavat indikaattorit perustuvat valtakunnalliseen kouluterveyskyselyyn vuonna 2017.

Mitkä asiat ovat hyvin?

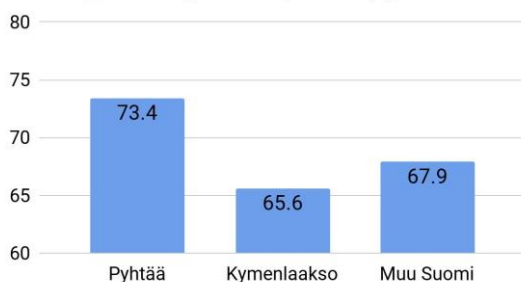
- 4. Ja 5. luokkalaiset
 - Lapset kokevat olevansa osa lähiyhteisöä (Pyhtää 88% vs. Kymenlaakso 86% vs. koko maa 88%)
 - Kaikilla on kaveri ja luokan oppilaat viihtyvät usein yhdessä (Pyhtää 73% vs. Kymenlaakso 63% vs. koko maa 68%)
 - Lapset syövät koulun pääruokaa kaikkina koulupäivinä (81% vs. Kymenlaakso 79% vs. koko maa 78%) ja keskimääräistä useampi lapsi syö salaattia tai raastetta kouluruoalla kaikkina koulupäivinä (Pyhtää 76% vs. Kymenlaakso 64% vs. koko maa 58%)
- 8. Ja 9. luokkalaiset
 - Mielenterveysasiat ovat monella indikaattorilla mitattuna keskimääräistä paremmin (esim. 40% Pyhtääläisistä lapsista tuntenut usein toivekkuutta tulevaisuuden suhteen vs. Kymenlaakso 42% vs. koko maa 41%). Ystävän kanssa on mahdollisuus keskustella mieltä painavista asioista (Pyhtää 94% vs. Kymenlaakso 86% vs. koko maa 84%)
 - Noin puolet nuorista kokee että alueen vapaa-ajan toiminnan mahdollisuudet ovat kiinnostavia (Pyhtää 48% vs. Kymenlaakso 32% vs. koko maa 32%)
 - Nuoret syövät koulun pääruokaa kaikkina koulupäivinä (81% vs. Kymenlaakso 66% vs. koko maa 69%) ja keskimääräistä useampi lapsi syö salaattia tai raastetta kouluruoalla kaikkina koulupäivinä (Pyhtää 56% vs. Kymenlaakso 44% vs. koko maa 43%)

Missä asioissa on kehitettävää tai mitkä asiat mietityttävät?

- 4. Ja 5. luokkalaiset

- Vain joka toinen poika kokee, että perheellä on riittävästi yhteistä aikaa (POJAT: Pyhtää 52% vs. Kymenlaakso 71% vs. koko maa 69%, KAIKKI: Pyhtää 58% vs. Kymenlaakso 65% vs. koko maa 66%). Koulussa 44% lapsista kokee, että koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (Kymenlaakso 49% vs. koko maa 49%)
- 20% lapsista on käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran (Kymenlaakso 9%, koko maa 8%)
- Suurin osa lapsista on tyytyväisiä elämäänsä (85%) mutta näin kokee hieman harvempi kuin maassa keskimäärin (Kymenlaakso 90%, koko maa 90%)
- 8. Ja 9. luokkalaiset
 - Yhteys aikuisiin on maan keskiarvoa hieman heikompi: nuoret kokevat että opettajat odottavat liikaa koulussa (Pyhtää 48% vs. Kymenlaakso 34% vs. koko maa 35%) ja kotona perheellä ei koeta olevan riittävästi aikaa (perheellä riittävästi aikaa kokevat 60% Pyhtään nuorista vs. Kymenlaakso 67% vs. koko maa 70%)
 - Koulutyöhön suunnitteluun ei koeta olevan valtavasti vaikutusmahdollisuuksia (Pyhtää 9% vs. Kymenlaakso 20% vs. koko maa 22%) vaikka lähes kaikki ovat äänestäneet luokan edustajan tai oppilaskunnan vaalissa lukuvuoden aikana (Pyhtää 91% vs. Kymenlaakso 42% vs. koko maa 48%)
 - Hieman yli puolet nuorista kokee, että päihteitä on helposti saatavilla alueella.

Luokan oppilaat viihtyvät usein yhdessä (%)

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (%)

Kouluterveyskysely, 4. Ja 5. luokkalaiset (lähde: [THL](#))

Palvelujen tarve

- Toiminnan painopistettä on edelleen tarpeen siirtää ennaltaehkäisevään työkäytäntöön ja varhaiseen tukeen nykyistä enemmän. Lapsille ja nuorille tarvitaan monipuolisia matalan kynnyksen palvelua.
- Vuonna 2016 Pyhtään kunnassa tehtiin 83 lastensuojeluilmoitusta. Ilmoitukset koskivat 67:ää 0-17-vuotiasta lasta. Kodin ulkopuolelle tehtyjä sijoituksia ikäryhmässä oli 11. Vastaavan ikäisistä lastensuojelun avohuollon tukipalvelujen piirissä oli 39 lasta.
- Sosiaalipalveluissa palvelutarpeet ovat edelleen haasteellisia.

Palvelut ja niiden kehittäminen

Ajantasainen listaus Pyhtään palveluista löytyy kunnan [nettisivuilta](#).

- Vahvuudet
 - Pyhtäällä on rauhallista, turvallista kasvaa ja luonto on valttina.

- Pyhtäällä perusasiat kuten koulu- ja päiväkotitilat ovat kunnossa ja kunnossapitoon on panostettu. Sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet ovat monipuoliset.
- Neuvolapalveluihin on helppo päästä ja aikaa voi antaa myös perheille. Kouluterveydenhuollon palvelut ovat hyvin tavoitettavissa. Terveystarkastukset ovat kattavat ja lääkäri on kouluterveydenhuollon käytettävissä koululla. Lapsiperheille on tarjolla kotipalvelua. Päivähoidon saatavuus on hyvä ja perheillä on valinnan vapautta.
- Mahdollisuudet
 - Matalan kynnyksen toiminnan kehittäminen edelleen
 - Vertaistuen ja -toiminnan vahvistaminen
 - Tiivis yhteistyö eri tahojen välillä
 - Harrastustoiminnan mahdollistaminen yhä useammalle lapselle ja nuorille
 - Pyhtään yrittäjälähtöisyyden hyödyntäminen

3) Lasten ja nuorten kuuleminen

Nuorisovaltuuston ja hyvinvointilautakunnan yhteistoiminta

- Nuorisovaltuusto vieraili hyvinvointilautakunnassa kesällä 2017
 - Tilaisuus oli ensimmäinen muotoaan, tarkoitus on säännöllisesti käydä avointa keskustelua ja viedä niitä edelleen nuoria kuulevampaan suuntaan.
 - Nuva/nuoret kokivat vielä, että kysymyksenasettelu ja keskustelun rajaus tehdään aikuisten toimesta (Hyvinvointilautakunta) eivätkä nuoret näin pääse avoimesti kertomaan kokemuksistaan ja siitä mitä haluaisivat tehdä.
- Vuodelle 2018 on suunniteltu seuraavia tapaamisia
- Yhteinen kehittämisiltapäivä Hyvinvointilautakunta ja Nuorisovaltuusto 4.4.

Kuntalaisten keskustelutilaisuus

- Tavoitteena on positiivisen ja lasten ja nuorten arkea ymmärtävän keskustelukulttuurin rakentaminen Pyhtäälle
- Ensimmäinen tilaisuus järjestetään 27.3.2018
- Valmistelua on edistetty seuraaviin periaatteiden pohjautuen:
 - Kaikille kuntalaisille avoin tilaisuus. Paikalle toivotaan erityisesti koululaisia, nuoria, lapsiperheiden vanhempia ja lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä tai heidän asioistaan päättäviä aikuisia.
 - Paneelikeskustelussa piirissä on noin 12 henkilöä: puolet nuoria/lapsiperheiden vanhempia ja toinen puoli keskustelupiiristä kunnan toimijoita/vapaaehtoistoimijoita.
 - Nuorisovaltuusto toimii tilaisuuden järjestäjänä:
 - Millainen kutsu lähetetään
 - Keitä kutsutaan keskustelupiiriin
 - Mistä teemoista keskustellaan ja minkä kysymysten saattelemana
 - Tilaisuuden yleinen kulku
- Valmistelussa ja tapahtuman järjestämisessä Nuorisovaltuustoa auttavat:
 - Soih tupuiston Isät Oy: Pekka Lavila

- Nuorisovaltuuston ohjaaja: Sami Niskanen
- Seuraavat tilaisuudet
 - Seuraava keskustelutilaisuus on suunniteltu pidettävän alustavasti tämän vuoden syys/lokakuussa
 - Ajankohdasta sovitaan ensimmäisen keskustelutilaisuuden jälkeen hyvinvointisuunnitelman työryhmän kokouksessa 16.4. (ensimmäisen keskustelutilaisuuden kokemusten pohjalta)

4) Yhteistoiminta

Alla ovat lueteltuna toiminnassa ja tiedossa olevat keskeiset yhteistyön muodot liittyen lasten ja nuorten hyvinvointityöhön TAI toimintamalliin suunnitteilla olevat muutokset.

Lapset ja perheet

- Perheiden tuki
 - Perhetyöntekijät, sosiaaliohjaajat ja sosiaalityöntekijät toimivat tiiviinä tiiminä, yhteistyössä terveystalouden kanssa. Moniammatillista toimintamallia sosiaali- ja terveystalouksissa kehitetään edelleen.

Organisaatioiden ja työntekijöiden yhteistoiminta

- Järjestöyhteistyö
 - Vapaaehtoisjärjestöyhteistyöhön ollaan muodostamassa toimintamallia (yhdistysfoorumi), samalla ollaan luopumassa järjestökirjeistä.
 - Toimintamalli muotoutuu kevään 2018 aikana, työ etenee nuoriso- ja liikuntasihteerin Nana Toivasen johdolla.
- Ulkoistetut Sosiaali- ja terveystaloudet
 - Attendon kanssa säännölliset palaverit 1kk välein (operatiivista työtä koskevat) ja 3kk välein (isommat linjaukset).
 - Toimintamalliin ollaan oltu tyytyväisiä ja käytäntöä jatketaan.
- Kuntayhteistyö
- Lapinjärvi
 - Lapinjärveltä voitaisiin saada oppia "ihmisläheisen kunnan" rakentamisessa.
 - Alustavia keskusteluja yhteistyön tiivistämisestä käyty.
 - Suunnitelmissa on käydä tutustumassa kesäkuussa hyvinvointilautakunnan kehittämispäivänä Lapinjärven kokemuksiin. ● Muut kunnat

Maakunnallinen yhteistyö

Maakunnallinen yhteistyö on merkittävässä murrosvaiheessa Sote muutosten seurauksena. Alla kuvataan juuri nyt tiedossa olevia erilaisia työryhmiä, joiden tilanne elää paljon.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE

- Hallituksen kärkihanke v. 2017-2018

- Vuoden 2018 aikana käynnistetään eri osa-alueita, joiden kehittäminen jatkuu varsinaisen hankkeen loputtua
- Perhekeskustoiminnan kehittäminen
 - Tavoitteena on Perhekeskus-mallin jalkautuminen ja konsultatiivisten palveluiden mallintaminen.
 - Suunnittelutyö käynnistyi 20.3.2018 aloituspalaverilla.
 - Työryhmään kuuluu n. 10 henkilöä (hyvinvointineuvolan entinen joukko).
 - Koolle kutsujana on terveydenhoitaja Sari Törönen.
 - Lasten, nuorten ja perheiden varhaisen tuen palvelut kootaan yhteen sovitetuksi palvelukokonaisuudeksi perhekeskustoimintamallin mukaisesti ja palvelut tarjotaan mahdollisimman lähellä asiakasta.
 - Perhekeskuksissa tarjottavat sote-palvelut (maakunnallinen suunnitelma):
 - Isoissa perhekeskuksissa Kotkassa ja Kouvolassa tarjottavat sote-palvelut: Neuvola, kasvatus- ja perheneuvonta, lasten terapiapalvelut, lapsiperheiden sosiaalityö, perheoikeudelliset asiat, perhetyö, nuorten matalan kynnyksen sote-palveluja
 - Erityispalveluista lastensuojelua ja lasten- ja nuorten psykiatrian poliklinikoita ja lasten vammaispalvelua esitetään samaan yhteyteen
 - Pienissä perhekeskuksissa tarjottavat sote-palvelut (maakunnallinen suunnitelma):
 - Pyhtään perhekeskus: tuotetaan lähipalveluna neuvola, perhetyö + jalkautuvat palvelut tarpeiden mukaan.
 - Nyt tarjonta on laajempaa. Edellisten lisäksi mm. lasten sosiaalityö- ja psykologipalvelut sekä nuorten matalan kynnyksen palveluja
 - Integraatio/ "kuntayhtymän valmisteluun" liittyvä selvittäminen/ toimintakulttuurin muutos 2018
 - Valtakunnallinen monialainen palvelutarpeen arviointi - mallintaminen (edustus Kymenlaaksosta mukana)
- Kymenlaaksolainen perus- ja erityistason monialaisen arvioinnin maakunnallinen malli-kehittämistyön käynnistäminen kevään aikana. Yhteisen ymmärryksen etsimistä ja ideointia ryhmissä ensimmäinen kokous 2.2.2018.
- Valtakunnallinen monialainen palvelutarpeen arviointi - mallintaminen
 - Toteutus maakunnallisena palveluna
 - Pitää sisällään perustason mutta myös erityistason
 - Lastenpsykiatrian avopalvelut, psykiatrinen kotikoulu, lastensairaala ■ Sosiaalihuollon erikoistilanteita, esim. Huostaanotto
- Oppilashuolto
 - Maakunnallinen malli
 - Vahvistaa monialaisuutta
 - Käynnistynyt 2/2018
- Neuropsykiatrinen valmennusmalli (Nepsy)
 - Koulutus käynnistyy syksyllä 2018
 - Neuropsykiatrisia toimintamalleja arjen avuksi tukemaan lapsen arkea
 - Varhaiskasvatuksen ja koulun opettajille
 - Opettajille ja perhepäivähoitoon toimintamalli arkeen
- Muut LAPE:ssa meneillään olevat kehittämisprosessit
- Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki ○ Vanhempainkoulut
- Eroauttaminen
 - Koulutusta eroperheiden tueksi
- Maahanmuuttajaperheiden tuki
 - Kotouttaminen, mitä on olla vanhempi Suomessa
- Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyö
 - Marak- toimintamallin jalkauttaminen. ● Lastensuojelun kehittäminen
- Lastensuojelu systeeminen kehittäminen
 - Sosiaalityöntekijä ja tiimi, jotka yhteisvastuullisesti käyvät läpi lasten asiat, tiimiä vahvistetaan tarvittaessa erilaisilla asiantuntijoilla
 - Pilotointi
 - Kouluttajakoulutus menossa Kymenlaaksossa
- Perhetyö ja perhekuntoutus
 - perhe avokuntoutuksen mallit maakuntaan: yhteiset työmuodot ja monien eri lakien yhdistäminen varhaiseen tukeen kehittäjä asiantuntijat ja kokemusasiantuntijat: osallisuuden vahvistaminen

- Perhehoitajien kehittämiskokonaisuus
 - Sijaishuollon valvonnan kehittäminen (koulutuksen järjestäminen)
- Laitoshoidon kehittäminen
 - Osaamisen mukaan profiloituminen
- Nuorten kokonaisuus
 - Kuntayhtymän valmisteluun liittyvä nuorten palvelukokonaisuuden rakentaminen
- Dialogisuuden ja verkostotyön vahvistaminen
 - Luo luottamusta, suojele lasta: verkkokoulutus ja dialogit
 - Verkostokonsulttikoulutus
 - Verkostokonsulttipankki-toiminta
 - Maakunnan sote-palveluiden ja kuntien järjestämien palveluiden sekä järjestöjen ja seurakuntien toiminnan yhteensovittamiseksi sote-uudistuksessa.
- Nappi:palveluohjaus netistä
 - Maakunnassa pilotti käynnissä, vielä vähän tietoja saatavilla

Ohjaamo - Nuorten alle 30 vuotiaiden matalan kynnyksen palvelupiste

(alla olevat kuvaukset suoraan [Ohjaamon www sivuilta](#)

- _____) ● Mikä on Ohjaamo?
- Ohjaamo on nuorten alle 30-vuotiaiden matalan kynnyksen palvelupiste, jonka toimintamalli rakentuu monialaisesti tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea tarjoavasta Ohjaamosta, eri hallinnonalojen peruspalveluista ja laajasta yhteistyöverkostosta.
 - Ohjaamon avoin toimintamalli kannustaa nuoria ottamaan yhteyttä oman tilanteensa selvittelemiseksi myös ilman lähettävää yhteistyötahoa. Ohjaamo tukee erityisesti erilaisissa nivelvaiheissa olevia nuoria ja edistää koulutukseen ja työelämään kiinnittymistä. Nuorten yksilölliset tilanteet huomioiden
 - Ohjaamon tarjoama ohjaus ja tuki voi sisältää monia eri vaiheita ja mm. sosiaalisen kuntoutuksen ja terveydenhoitajan palveluita tähdäten opinto- tai työllistymispolulle pääsyyn ja polulla pärjäämiseen.
 - Ohjaamon ydintoimintaan kuuluu henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus, tuki elämänhallintaan, urasuunnitteluun, sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämiseen sekä kouluttautumisen ja työllistymisen tukeminen. Ohjaamossa työskentelevät ammattilaiset selvittävät nuoren tilanteen ja palvelutarpeen yksilöllisesti tukien nuoren omaa osallistumista.
 - Ohjaamon käytössä on toiminnallisia palveluja, jotka sekä auttavat tunnistamaan nuoren tarpeet että vahvistavat hänen toimintakykyään ja arjessa pärjäämistään. Nuoren kanssa yhteistyössä luodaan suunnitelma sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.
 - Toimintamallin tavoitteena on, että Ohjaamo toimii nuoren tukena, kunnes tilanteeseen löydetään pidempikestoinen ratkaisu, esimerkiksi yhteistyöverkoston tarjoamien palveluiden kautta tai nuoren siirtyessä opintoihin tai työelämään.
 - Ohjaamon laajaan yhteistyöverkostoon kuuluu viranomaistahojen, oppilaitosten ja työpajojen lisäksi esimerkiksi kolmannen sektorin toimijoita, vapaaehtoistyötä tekeviä ja muita nuorten parissa toimivia tahoja. Ohjaamo toimii myös yritys yhteistyön linkkinä paikallisten yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen suuntaan työnantajien ja nuorten kohtaamista edistäen.
 - Ohjaamon vähimmäisvaatimukset
 - Kohderyhmänä ovat kaikki alle 30-vuotiaat nuoret
 - Ohjaamo on matalalla kynnyksellä toimiva palvelupiste
 - Avoinna vähintään kahtena päivänä viikossa, kolme tuntia päivässä
 - Suosituksena on, että Ohjaamo on avoinna viitenä päivänä viikossa
 - Suosituksena on, että Ohjaamo sijaitsee keskeisellä paikalla, jolloin se on helposti nuorten saavutettavissa ja että osana Ohjaamoa toimii liikkuva palvelu
 - Suosituksena on, että Ohjaamo sijaitsee paikassa, jota ei koeta nuorten keskuudessa leimaavana
 - Tarjoaa tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea monialaisesti peruspalveluiden ja laajan yhteistyöverkoston kumppanuuksia hyödyntäen
 - Yhteistyössä kunta, valtio, kolmas sektori ja yrittäjät
 - Yhteistyö eri toimijoiden välillä perustuu sopimuksellisuuteen
 - Yhteistyöstä on selkeät sopimukset toimintaan osallistuvien kesken
 - Ohjaamossa fyysisesti läsnä tai sen kautta on saatavissa ainakin seuraavien toimijoiden palvelut:
 - TE-toimisto
 - Sosiaalityö tai sosiaaliohjaus

- Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut
- Oppilaitokset (vähintään 2. aste)
- Nuorisotyöntekijä / työvalmentaja / palveluohjaaja tms. (nimikkeet vaihtelevat)
- Ohjaamon työntekijöillä on kiinteä yhteys toiminta-alueen kaikkien kuntien etsivään nuorisotyöhön
- Ohjaamon monialaiseen verkostoon kuuluvat ainakin seuraavat toimijat:
 - Mielensterveys- ja päihdepalvelut sekä terveyspalvelut
 - Työpajat sekä kuntouttavaa työtoimintaa ja tukityöllistämispaiikkoja tarjoavat taho
 - Kela
- Ohjaamo noudattaa valtakunnallisen Ohjaamo-brändin ohjeistusta
- Nuoren osallisuuden tukeminen ja nuorten mahdollisuus vaikuttaa Ohjaamon toimintaan on suunnitelmallista
 - Nuori osallistuu aktiivisesti oman polkunsuunnitteluun
 - Nuoret toimivat Ohjaamon toiminnan suunnittelijoina, kehittäjinä ja arvioijina

Vastuut ja varahenkilökäytäntö

Lasten tai nuorten hyvinvointityötä tekevät vanhempien lisäksi useat aikuiset. Saumattoman yhteistyön toteutumiseksi on keskeistä, että toiminnan järjestäminen ja arviointi on selkeästi vastuutettu.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin keskeisimmät vastuuhenkilöt ovat:

- Toimintamallin arviointi: hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja (3/2018).
 - Vastaa toimintamallin periaatteiden ajantasaisuudesta ja niitä toteuttavien käytänteiden arvioinnista*
 - Arvioi toimintamallin toteutumista hyvinvointilautakunnan työskentelyssä
- Työryhmän toiminnasta vastaava: sosiaali- ja terveysjohtaja (3/2018).
 - Vastaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin työryhmän koolle kutumisesta**
 - Arvioi hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavien käytäntöjen toteutumista arjessa ja johtaa käytännön toimintaa yhdessä muiden työryhmään osallistuvien kanssa
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä (3/2018):
 - Nuorisovaltuusto
 - Opetustoimi (rehtori)
 - Opetustoimi, (koulukuraattori)
 - Nuorisotoimi (nuoriso- ja liikuntasihiteeri)
 - Palveluntoimittaja Attendo
 - Hyvinvointilautakunta (jäsen)
 - Sosiaalitoimi, johtava sosiaalityöntekijä
 - Sosiaalitoimi, työntekijä
 - Sosiaalitoimi, sosiaali- ja terveysjohtaja

*) Arviointi tehdään vähintään kerran vuodessa hyvinvointilautakunnassa (**)

Yhteinen työkokous alussa noin kerran kuussa ja harvennetaan toimintamallin vakiinnuttua noin kolmen kuukauden välein